

YO´A MAHYONI YA HOGA HMÖ PA YA JÖ´I HÑÖHÑÖ DA MPEFI HA YA NJUHNA TS´UTP´I

‘Monda ne Nt’at’i ge xa
ndunti ya hmö.

Ra ‘mefi ya ñuhu ha ra ‘mui dega ya njuhna
nts’utp’i nuwa ha ma ‘mui, di ja da t’ëna, di ja
ra nxogi ya fëni, ne pets’i te dan sü ya fëni.

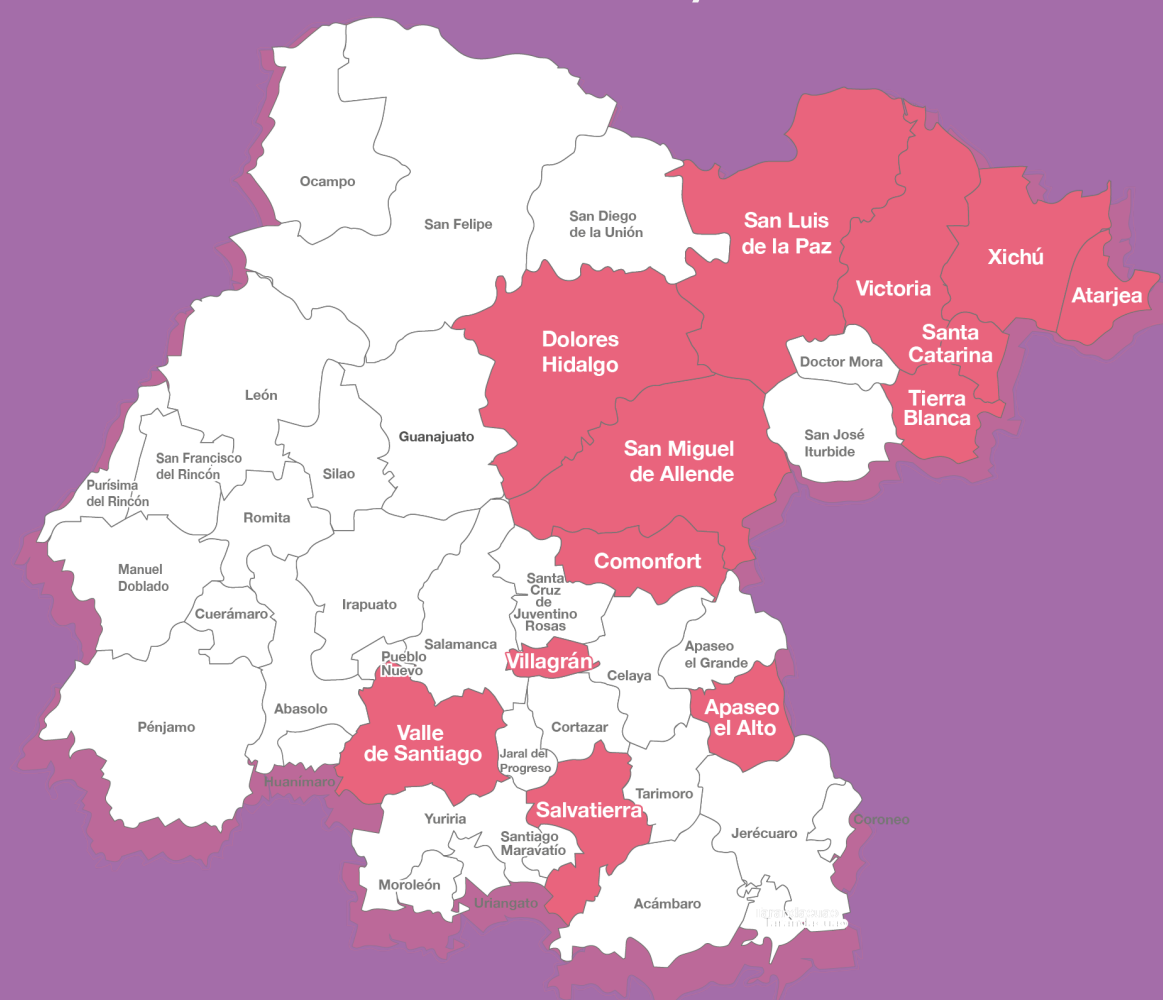
Kí’i nehé úp’ih úr’u éts’ah, nehé én’uh kábe’ ét’e pa be nehé
úp’ih úr’u rinhi nehé nat’ú rám’ahs, ki nehé úp’ih úr’u rinhi éma
ma sikhá úrir ndi émha úr’u nde’ mahár rámha k’áro re er’í ki
nehé rámha.

Ra ‘na ra ‘mui ya ñuhu, pets’i ra fëni hanka di ‘mui, hanka ‘mui, ya
hoga födi, ra nfödi xa ‘ñuti ra dada, ne ra nfödi pa da mpefi ha ya
njuhna nts’utp’i, ne ha ya hmö mada ‘mui xahño, da t’ëna ge njawa o
njawa.

Gi mats’i ri ‘ye ha ya ‘mefi ge xa hño, njabu da tsa da
mpefi ‘na ha ya ‘mui, ne da hogi ya hnini, pa da ‘mui ya
ñuhu, njabu ga’tho ga ‘nat’ahu.

RA ‘MUI YA JÖ´I ÑUHU NUWA NT´AT´I

Hai Nt’at’i, ge ra döta xeni hai ge ja ndunti ra hñö ne ra
ngo ha ge ya ñuhu, ja ra ya hmünts’i bi hoki ‘ra ya ‘mefi
dega hangu ya jö’i ja, ge bi hoki nda VIVIENDA 2020
dega INEGI, ne ge t’ëna ge ja: yoto ‘retá ‘mo ya jö’i ge ya
ñuhu me Nt’at’i, hage ja ya ‘mui Hñöhñö, ya ‘mui ge ya
Ndomjü, ya ‘mui huachichil, ne ya ‘mui pame, njabu ne ja
ya ñuhu nuni ha ra ‘ret’a ma hnü ya hnini.

www.ieeg.mx

FB | IEEGTO YT | IEEGTV X | IEEG IG | ieeguanajuato TikTok | ieeg.official

¿YA HOGA HMÖ PA YA JÖ´I HÑÖHÑÖ DA MPEFI HA YA NJUHNA TS´UTP´I

Nuje hinga da hnemiohe de maha’mu, nixi nubia, ge da
hmünts’i hñöhñöhe ge di mpehe. Ha ‘mu di ‘mui ‘na ñuhü
ge ti te, nuwa ha ma ‘muihe ne ha xihmai, ja ‘na ra
juengi dega ‘mui, ne ‘na födi ge xa mo majöni, ne ge ‘ra
‘yo.

Rigoberta Menchú

¿NDANA NU´U YA HOGA HMÖ PA YA JÖ´I HÑÖHÑÖ DA MPEFI HA YA NJUHNA TS´UTP´I?

Njawa ngu ga'tho ya jö'i , dome, dönxu ne xa ga'tho ge xa hmö ge ya me 'Monda, pets'i te dan mpefi ha ya njuhna nts'utp'i, da tsa gatho ya jö'i da 'ñëna nuga di ne ga mpefi ha ya njuhna nts'utp'i, pets'i ya jö'i teme da mats'i ra 'ye, pada 'ñëna ya 'mefi dega ya njuhna nts'utp'i ge njawa da tsa ga jau ne ha ma 'Monda, ga ënhñu 'mukua ma fëni, maga kuthu ha ya njuhna nts'utp'i pa da hogi ma 'Monda.

Ya jö'i di t'ümbabi nu ra 'meti:

Da mpespi t'ëke ra hmünts'i ya Hñöhñö ngë'a jase ra mfödi hanka da mpefi ra njuahna nts'utp'i, da juahni ra nts'utp'i, to'o go mada monda ha dö ngu hnini, to'o mada monda ha ra 'mui, ha gekua kut'i ya hoga nsü pa ya jö'i, nuwa ha ma haihu Nt'at'i.

¿YA HOGA HMÖ PA YA JÖ´I HÑÖHÑÖ DA MPEFI HA YA NJUHNA TS´UTP´I

- 1 Na.- Ya jö'i, ya hnini, ya 'mui ñuhu di hmö ge gehia, ge ya hmunts'i ya tsani, xa t'uts'a, ya ñuhu xa njuspa ya hnemnio, ga'tho ya jeya xa ts'ani ya tsi ñuhu, ne ge nubia ra pa ja ya tsani tobe: ya ñuhu xa thömba ra hai, bi zokua ra xita, ya ñuhu ge xa ya hyoya, ne ge hin'yotho ra dehe ne ra 'ñot'i.
- 2 Yoho.- Ya ñuhu di njapi da ja ndunti ya 'mefi moske hingi ne da mefi, goge'a xa ja xa 'medi ra 'mui ya ñuhu, ne ge ya ñuhu hindi thopi da mpefi ha ya njuhna nts'utp'i, ne ge hin'yotho ra hmö ha ya 'mefi, ne ge ya ñuhu hinda tsa da maxi ra jö'i ne ra 'mui.
- 3 Hñü.- Pets'i te ga mpehu pada tsa ge ya ñuhu ne ga'tho ga 'nat'ahu, ne ge njabu hinda t'utsa ya ñuhu, ma haihu 'Monda pets'i te da sü ra 'mui gatho ya ñuhu, da t'ëna sühu ya ñuhu ko ëhia. Gatho pets'i te ga mpehu page ya hoga hmö pa ya jö'i Hñöhñö da mpefi ha ya njuhna ts'utp'i, njawa ya hnini, ya 'mui ñuhu, ga mpehu 'nata paga hohñu hanka ga tinhñu ya hoga mefi pa ra nsü ra ñuhu

´RA YA ´MEFI PETS´I TE DA MEFI YA JÖ´I

'Ra ya 'mefi pets'i te da mefi ya jö'i, ge xa ndunti ya fëni xa hmö, ge gogehia pets'i teme da huati ya t'utsa, ha ya hmünts'i, pets'i teme da boni ya hoga hmö, para ra nsü ya ñuhu. Ya hoga hmö dega hoga 'mui, ne ge da juati ya ntsani.

Nuni ha ra pa ya njuhna nts'utp'i nuwa ha ma 'mui, yoho 'mo 'nate ma hñü - yoho 'mo 'nate ma goho, nö'ö instituto electoral del estado de Guanajuato, ba höö 'ra ya 'mefi pets'i te da mefi gatho ya jö'i pa ya ñuhu:

YA NTS´UTP´I

-Da tsa da nja 'na nt'ot'i pa to'o ne da gohi ha ya njuhna nts'utp'i, ha nuna thüts'i ja goho ya 'met'o luga pa ya ñuhu.

YA NTS´UTP´I HA YA HNINI

-Da tsa da nja 'na nt'ot'i pa to'o ne da gohi ha ya njuhna nts'utp'i, ha nuna thüts'i ja goho ya 'met'o luga pa ya ñuhu, ha ya hnini Tierra Blanca, Victoria ne Atarjea.

Nuni ha ra pa ya njuhna nts'utp'i nuwa ha ma 'mui, yoho 'mo 'nate ma hñü - yoho 'mo 'nate ma goho, bi boni ge bi ntöte 'ret'a ma yoto ya jö'i ge ya ñuhu, mada ndö nts'utp'i.